

Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse TEATED

Laupäeval 10. novembril, algusega 13.00
Kõrgessaare Vaba Aja Keskuses tähistab
tantsurühm UNGRULUST oma 10. SÜNNIPÄEVA.
Oodatud on endised tantsijad ja kõik, kes
armastavad tantsu.

Pühapäeval 11. novembril algusega 10.00
Kõrgessaare Vaba Aja Keskuses ISADEPÄEVA
MALETURNIIR Kõrgessaare VAK-i auhindadele.

Lauka saeveski – Hiiumaa ettevõtte nr 1

*Ajalehe Äripäev koostatud Hiiumaa
edukamate ettevõtete tabelis märgiti
esikohale Lauka Saeveski.*

Lauka saeveski

Tegevjuht: Kaido Kiin
Omanikud: Kaido Kiin ja Ruudi Kasser
Töötajaid: 14
Müügitulu: 981 000 eurot (+60% võrreldes 2010.
aastaga)
Ärikasum: 143 000 eurot (+50%)

Lauka Saeveski on väike, kuid tubli firma, mis
võitis Äripäeva Hiiumaa ettevõtete TOPi. Mullu
rekordkäibe teinud saeveski ootab tänavu
langust.

Lauka Saeveski toodab ja müüb saematerjali,
lisaks küttepuid. Üks osa nende müügist sõltub
sellest, kui külm on talv. Teine ja suurem osa on
siiski saematerjali ja muude puidutöötlemise
saaduste müük. Aasta 2011 oli saeveskile nii
edukas, et käivet suudeti kasvatada koguni 60%.
Ettevõttes töötab hetkel 14 inimest ning töö
käiakse kahes vahetuses hommikul kuuest õhtul
11ni. Töötajaid juurde võtta ei plaanita. "Ettevõttes
ei saa nii, et oled ülemus kogu aeg, et käid
pastakas ja pliats käes ning vaid juhendad kogu
aeg. Tuleb ise ka tööd teha. Ükski mees ei saa
õelda siis, et seda või toda ei saa teha, sest sa
oled ise kõik asjad läbi teinud," lausus Äripäevale
ettevõtte üks omanikest, Kaido Kiin ja Ruudi
Kasser lisas, et Kiin on tegelikult firmas kõige
parem töötaja. "Ta on ise kõigis asjades kõige
parem, on hea näpuga näidata," rääkis Äripäevale
Ruudi Kasser.

Kui 2011. aasta oli ettevõttel hea, siis 2012
ettevõtte juhtide hinnangul enam nii hea ei tule.
Kaido Kiin prognoosib pigem võrreldes möödunud
aastaga langust.

"Rasketel aegadel oled ju pigem ettevaatlik,"
lausus Ruudi Kasser tulevikuplaanide kohta ja
meenutas aastat 2008, kui tuli mõned inimesed ka
koju saata. Turg on tema sõnul hetkel heitlik ja
mure, kuhu toodangut müüa, kogu aeg üleval.
"Riik võiks metsandusele rohkem vastu tulla,
kaalupiirangud autodele näiteks üle vaadata. Mujal
on see oluliselt paremas seisus. Eks neid kohti on
veel," räägib Kasser.

Äripäev
www.aripaev.ee

Nõu ja abi lapsevanematele

"Lähem kergesti endast välja, kui mu lapsed ei tee
asju nii nagu vaja."

"Olen vahel väga näriline, olen ka tutistanud ja
lõõnud. Üks kord tunnistas mu tütar, et kardab
mind vahest, see tegi haiget."

"Mu lapsel ei lähe koolis kõige paremini, samas on
mul kooliga raske suhelda, olen solvunud ja haiget
saanud. Ma ei tea mida sellises olukorras teha?"

"Ma ei tea kuidas või kui kaua ma pean ühte asja
oma pojale seletama, et see tehtud saaks. Mul on
tunne et mu lapsed ei kuula mind üldse!"

Need on mõned laused, mida olen kuulnud
lapsevanemate suust. Igaüks, kes on lapsi
kasvatanud, teab, et on olukordi, kus me emana
või isana ei tea, mida teha. On olukordi, kus oleme
nii vihased, et silme eest läheb mustaks ja raske
on ennast talitseda. Kõik me vajame mõistmist. Iga
inimene vajab tuge nii inimeseks olemisel kui ka
oma erinevates rollides, sh ka lapsevanema rollis.
Hiiumaa Lastekaitseühing on algatanud Eesti-
Sveitsi koostööprogrammi Vabauhenduste fondi ja
Kodanikuühiskonna sihtkapitali toel projekti
"Teadlik ja oskuslik lapsevanem". Projekti eesmärk
on pakkuda lapsevanematele tuge ja toetust.

Toetust ja abi võib leida **teematubadest**, mis
toimuvad 2012/13 sügis-talvel kõikides valdades.
Teematuba kestab 1,5 tundi ja toimub Kõrgessaare
vallas järgmiselt:

LAUKA PÄEVAKESKUSES (iga kuu 4. nädala
kolmapäev)
kell 18.00 - 19.30

- 24.oktoober teemal - *suhted kooliga. Kuidas luua ja hoida häid suhteid kooliga, lahendada esilekerkinud probleeme.*
- 28.november teemal - *laps ja arvuti- Kui kaua võiks laps olla arvutis; arvuti ja turvalisus; kas ja kui palju saab lapse arvutimaailma kontrollida; mida kasulikk saaks laps arvutis teha.*

VISKOOSA VALITSEJAMAJAS
kell 18.00 - 19.30

- 23.jaanuar teemal *Positiivne vanemlus – kuidas seada piire, mis on kehtestav käitumine, kuidas last toetada.*
- 27.veebruar *Perekonna müüdid ja saladused – kuidas peret mõjutab see, millest me ei räägi*
- 27.märts *Lapse seksuaalse areng – kuidas ja millal rääkida....*

Teematube viivad läbi HUPSI spetsialistid.
Registreeruda saab ullevaga@gmail.com või
telefonil 56491521. Teematoa ajal on ka lapsehoiu
võimalus.

Iga lapsevanem võib enda ja oma suhete kohta
palju teada saada enesearengu kursustelt või
individuaalteraapiast. Enese tundmine aitab
säilitada ja luua häid suhteid lähedastega, teha
elus rahuldust pakkuvamaid valikuid ja otsuseid.
Projekti raames viime läbi just sellise enesearengu
kursuse lapsevanematele. Kursus toimub
oktoobrist kuni märtsini kuuel pühapäeval. Infot
saab küsida ja registreeruda
merit@lastekaitseliit.ee või telefonil 56613222.

Merit Lage
Lastekaitseliit

Õnnitleme oktoobrikuu eakaid sünnipäevalapsi ja juubilare!

ARMILDA-ANITA VALK
LEIDA KÕSTER
ALFRED SÜLLA
HEINO KERDE
HEINARD KLAAS
SENTA NIGUL
MARE KATTEL
PILLE OOLMETS
AIN VOUGLA
LEMBIT NIGUL

Taotle ID kaarti kodukohas

Lääne prefektuur pakub kõigile, kel ID-
kaart aegub 2012.aastal või 2013.aasta
algul, võimalust taotleda seda lausa oma
kodukohas.

ID-kaardi taotlust saab esitada
Kõrgessaare vallamajas
volikogu saalis 30.novembril
kell 10.00 -13.00

Võtke kindlasti kaasa kehtiv isikut tõendav
dokument!

Taotlemiseks vajalikud dokumendid:

- taotlusankeet
- isikut tõendav dokument
- üks värvifoto mõõtmetega 40x50 mm;
- riigilõivu (24,28 € , alla 15-aastased isikud, puudega isikud ja üldtingimustel vanaduspensionari ikka jõudnud isikud 6,39 €) tasumist tõendav dokument;
- koopia puudetõendist

Sel päeval saab fotosid teha (fotograaf
tuleb kohapeale pildistama) ja **vastavat
ankeeti täita kohapeal, samuti on
võimalik tasuda riigilõiv kohapeal
internetis või eelnevalt
pangaülekanedega, vajalik tasumist
tõendav dokument** (dokumentide
vormistamisel abiks sotsiaalnounik Linda
Kiviit)

Tasumine pangaülekanedega
Saaja nimi: Rahandusministeerium;
Saaja konto: 221023778606 (Swedbank)
või 10220034796011 (SEB)
Viitenumber: 2900081994
Selgitus: märkige isiku nimi ja toimingu
nimetus, mille eest riigilõiv tasuti
**Palume kindlasti eelnevalt registreerida
kuni 23.novembrini valla kantselei
telefonil 46 22488 kella 9.00-15.00**

Vallavolikogu istung

Kõrgessaare valla 2012.aasta lisaelarve I lugemine.

Lõpetada lisaelarve I lugemine.

Kõrgessaare aleviku ja Lauka küla energiamajanduse arengukava koostamine.

Algatada Kõrgessaare aleviku ja Lauka küla energiamajanduse arengukava koostamine.

Kõrgessaare valla eelarve reservfondi kasutamise kord.

Kinnitada valla eelarve reservfondi kasutamise kord.

Kõrgessaare Vallavolikogu 09.12.2011 määruse nr 46 muutmise.

Muuta määruse nr 46 „Kõrgessaare Vallavalitsuse (asutusena) teenistujate koosseis ja struktuur ning teenistujate palgamäärade ja palgatingimused“ § 4 lõike 1 tabelit, vähendades oskustöölise arvu kahe hoolekandetöötaja võrra.

Kõrgessaare Vallavolikogu 12.11.2007 määruse nr 45 muutmise.

Muuta määruse nr 45 paragrahvi 1 lõiget 5, sõnastades selle alljärgnevalt:

(5) Lauka Päevakeskus

Juht 1

Spetsialist 1

Töölised ja abipersonal 1

Hoolekandetöötajad (kuni 31.01.2013) 2

(alates 01.02.2013) 1

Detailplaneeringute teated

Kõrgessaare Vallavalitsuse 27.september 2012 korraldusega nr 213 algatati Kauste küla Tõnismaa maaüksuse detailplaneeringu koostamine. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on olemasoleva maaüksuse jaotamine elamukruntideks ja maatulundusmaa maaüksuseks ning kruntidele ehitusõiguse määramine elumute ja abihoonete püstitamise võimaldamiseks. Täpne kruntide arv selgub detailplaneeringu koostamise perioodil. Kavandatav tegevus ei ole Kõrgessaare valla üldplaneeringuga määratud juhtfunktsiooniga vastuolus, on piirkonda sobiv ega vaja keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimist.

Kohalike maanteede ajutine sulgemine

§1. Seoses teekatte kandevõime nõrgenemisega sulgeda ajutiselt üle 3,5 T teljekoormusega raskeveokitele liiklemiseks kõik Kõrgessaare valla kohalikud maanteed.

§2. Määruse § 1 piirang ei laiene AS Selver poebussile ja jäätmeevofirmade prügiautodele kinnitatud marsruutidel liikumisel.

§3. Vedu üle 3,5 tonni teljekoormusega veokitega on erandkorras lubatud vedaja taotluse ja garantiikirja alusel Kõrgessaare Vallavalitsuse poolt väljaantud eriloaga. Erilooga sätestatakse vedaja kohustus peale veo lõppemist teekatte taastamiseks vähemalt enne loa saamist fikseeritud seisukorda.

§4. Menetlus käesoleva määruse rikkumise asjades toimub „Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse“ paragrahvis 66⁴ sätestatud korras.

§5. Avaldada teade teede sulgemisest ajalehes Hiiu Leht, Kõrgessaare Valla Teataja ja Kõrgessaare valla kodulehel.

§6. Määrus jõustub 22. 10. 2012 ja kehtib kuni uue määruse vastuvõtmiseni.

Vallavalitsuse istungid

27. SEPTEMBER

Toimetulekutoetus. Lubada välja maksta septembrikuu toimetulekutoetus 9 taotlejale summas 1084 eurot ja 10 senti.

Lasteaed VIGRI hoolekogu koosseisu kinnitamine. Kinnitada 2012/2013 õppeaastaks lasteaed Vigri hoolekogu järgmises koosseisus: Merike Samuel, Veronika Küttim, Merle Samuel, Ellen Jõhvik ja Katrin Sarapuu.

Kirjaliku nõusoleku väljastamine puurkaevu püstitamiseks.

Väljastada kirjalik nõusolek puurkaevu rajamiseks Kurisu küla Lagandi maaüksusel.

Kirjaliku nõusoleku väljastamine hoone rajamiseks.

Väljastada kirjalik nõusolek abihoone püstitamiseks Kõrgessaare aleviku Nõmmerga tee 18 maaüksusel.

Väljastada kirjalik nõusolek alajaama maaühendusvoolude kompenseerimiseadme hoone püstitamiseks Otste küla Lauka 35/10 alajaama maaüksusel.

Kasutusloa väljastamine puurkaevu rajamisel. Väljastada kasutusloa puurkaevu rajamisel Paope küla Hanepao maaüksusele.

Reservfondist raha eraldamine.

Eraldada reservfondist 200 eurot Kõrgessaare Raamatukogu modem-ruuteri ja UPSi vahetuseks seoses äikesekaitset kahjuga.

4. OKTOOBER

Hooldajatoetuse maksmine.

Lubada välja maksta oktoobrikuu hooldajatoetus 18 isiku hooldajale summas 317 eurot.

16. OKTOOBER

Projekteerimistingimuste väljastamine mõrrakuuri rajamiseks.

Väljastada projekteerimistingimused mõrrakuuri rajamiseks Kõrgessaare aleviku Kõrgessaare sadama maaüksusel.

Kirjaliku nõusoleku väljastamine kuuri püstitamiseks

Väljastada kirjalik nõusolek kuuri püstitamiseks Kodeste küla Toomaste maaüksusel.

Väljastada kirjalik nõusolek kuuri püstitamiseks Kõrgessaare valla Kalana küla Kiviranna maaüksusel.

Projekteerimistingimuste väljastamine loomapidamiskompleksi rajamiseks

Väljastada projekteerimistingimused loomapidamiskompleksi rajamiseks Pihla küla Nabi maaüksusele.

Kasutusloa väljastamine puurkaevu rajamisel Väljastada kasutusloa puurkaevu rajamisel Reigi küla Valgesääre maaüksusele.

Maa riigi omandisse jätmine.

Nõustuda Kõrgessaare vallas järgmiste maaüksuste riigi omandisse jätmisega määrates neile koha-aadressid ja sihtotstarbed.

Hirmuste külas asuv maaüksus pindalaga 0,50 ha, lähiaadress Kõpu looduskaitseala 2, sihtotstarbega kaitsealune maa (010;H) 100%;

Hirmuste külas asuv maaüksus pindalaga 2,44 ha, lähiaadress Putkaste metskond 165, sihtotstarve maatulundusmaa (011;M) 100%;

Palli külas asuv maaüksus pindalaga 0,46 ha, lähiaadress Putkaste metskond 166, sihtotstarve maatulundusmaa (011;M) 100%;

Heistesoo külas asuv maaüksus pindalaga 3,26 ha, lähiaadress Kõpu looduskaitseala 3, sihtotstarve kaitsealune maa (010;H) 100%;

Heistesoo külas asuv maaüksus pindalaga 6,74 ha, lähiaadress Kõpu looduskaitseala 4, sihtotstarve kaitsealune maa (010;H) 100%;

Heistesoo külas asuv maaüksus pindalaga 6,42 ha, lähiaadress Kõpu looduskaitseala 5, sihtotstarve kaitsealune maa (010;H) 100%;

Mägipe külas asuv maaüksus pindalaga 1,05 ha, lähiaadress Putkaste metskond 167, sihtotstarve maatulundusmaa (011;M) 100%;

Teaduse ja Kultuuri Sihtasutus Domus Dorpatensis kuulutab välja konkursi kogukonnaarendaja stipendiumile

Stipendiumiprogrammi eesmärgiks on toetada ning tunnustada kodanikualgatusi ning kohaliku elu edendamist. Stipendium on mõeldud isikule, kes läbi oma tegevuse on oluliselt kaasa aidanud kogukonna üldisele arengule ja/või on silma paistnud kogukonna jaoks olulise saavutusega. Stipendiumi suurus on 1 000 eurot.

Stipendiumile saavad kandideerida kõik Eesti Vabariigi alalised elanikud. Stipendiumile võib esitada nii iseenast kui ka teisi sobilikke kandidaate.

Taotlemiseks tuleb saata SA-le Domus Dorpatensis kas posti või e-posti teel:

*vabas vormis kirjutatud stipendiumiavaldus;

*kandidaadi *curriculum vitae*;

*põhjendus taotlusele koos kandidaadi saavutuste mõju kirjeldusega ning soovijate kontaktidega.

Taotluste esitamise tähtaeg on 1. november 2012. Hilinenud taotlusi ei arvestata. Stipendium eraldatakse vastavalt stipendiumi statuudile. Stipendiumi eraldamise otsus tehakse avalikuks stipendiumi üleandmisel kodanikupäeva ürituste raames 2012. aastal novembri lõpus.

Lisainformatsioon:

Teaduse ja Kultuuri SA Domus Dorpatensis

Raekoja plats 1/Ülikooli 7

51003 Tartu

E-mail: dorpatensis@dorpatensis.ee

Tel: 7 331 345

Faks: 7 331 340

www.dorpatensis.ee

TEADE

Asjaajaja Maire Türrpuu puhkusel 12. – 18. nov

Kõrgessaare Raamatukogu uued lahtiolekuajad

E,T,K,R 11.00-18.00 ja N 10.00-17.00

Vallavolikogu õigusaktide eelnõud, vastuvõetud vallavalitsuse korraldused ja määrused ning vallavolikogu otsused ja määrused on avalikustatud valla kodulehel www.korgessaare.ee

Lasteaed Vigri ja Lauka Põhikool tänavad Kurisu ja Metsaküla tublisid peresid vahva üllatuse – õunamoosi eest!

Kurisu ja Metsaküla pered kinkisid lasteaiale Vigri lausa 16 liitrit ja Lauka Põhikoolile 24,7 liitrit õunamoosi. Head inimesed ei ole ikka ilmast otsa lõppenud.

Veemõõturite kontroll

Teostada veemõõturite plaaniline kontroll 29.oktoober kuni 04.november 2012.

Volitada kontrolli teostama süsteemspetsialist ARGO VALGMA ja veemajandustehnik ANDU KOIT.

KÕRGESSAARE VALLA TEATAJA

Omavalitsuse infoleht

Toimetaja Tarvo Malk

Telefon: 4622487; 5200908

e-mail: tarvomalk@gmail.com

Sügisele reipalt vastu

Aktiivsetele päevakeskuse eakatele ja seeniortantsurühm MARTA liikmetele sai avaldatud tunnustust ühe tervise- ja teatrireisiga Pärnu. Ööbimine toimus Estonia SPA taastusravikeskuse Valges majas. Paketis olid ette nähtud majutus, toitlustus, piiramatu Termide külastus ja 2 erinevat raviprotseduuri, mida igaüks sai ise välja valida. Nii mõnigi tellis protseduure juurde. Majutusel oli ühel toaseltskonnal väike äpardus soojusega, mis lahenes vahetuskaubana suurepärase sviidi vastu, kus saime neil külas käia. Ühel õhtul käisime vaatamas teater Endla etendust „Löpp“, mis oli tõsine komöödia. Meid pani imestama publiku seas rohke meeste ülekaal.

Kui oleks sponsoreid võiks selliseid turgutavaid väljasõite sagedamini olla. Seekord saime meeldiva reisi teha oma finantsidest ja päevakeskuse toetusel. Reisil olles tekkis mõtteid järgmisel aastal võtta ette kaugem soot, mille jaoks hakkame juba praegu ettevalmistusi tegema.

Tänud Teile, meie kokkuhoidvad, rõõmsameelsed reisikaaslased!

Heli ja Liisi

Foto: Heli Harak

Lauka Päevakeskuse TEATED

26.oktoobril kell 13.00 eakate ja päevakeskuse noorte koosviibimine Laukal seltsimajas: eakate päeva tähistamine koos Kärkla eakatega, kavas viktoriin, erinevad mängu- ja võistlusmängud. Transport: 12.30 Pihla, Roots; 12.45 Viskoosa

Alates 6.novembrist kuni detsembri keskpaigani Laukal, päevakeskuse ruumides **teisipäeviti ja neljapäeviti hiina klassikaline massaaž/ akupressuur ja kvantpuudutuse seansid**, eelnevalt päevakeskuse telefonil registreerinute nimed edastatud massööridele, edaspidi registreerida Silvi Varg telef. 53021198

7.novembril alates kell 8.00 JUUKSUR, eelnev registr. Sirje Vaku telef. 4631297; 56662317

12.novembril toimub väljasõit Käina ujulasse **vesivõimlemiseks**, treener Helin Käärmees, osaluselt 3.60, osalusest teatada hiljemalt 6.novembriks. Transport MS Reisid 12.00 Lauka, 12.05 Viskoosa

Meeldetuletus päevakeskuse noortele ja MTÜ Vikerkaare liikmetele, kes osalevad **14.novembril** toimival väljasõidul Pärnu! **Väljasõit: 7.15 Lauka, 7.20 Viskoosa bussipeatus, kaasa – pensionitunnistus või ID-kaart, ujumisriided.**

Kohtume raamatukogus!

20 - 30 oktoober toimuvad raamatukogupäevad ning sel aastal on rõhk põlvkondade sidususel ja solidaarsusel. Raamatukogu loob võimalusi põlvkondi omavahel lähendada ning koos leidma vastuseid küsimustele, et millised on inimeste ootused raamatukogule, kirjandusele ning mis neid ootusi mõjutab? Kas ja kuidas kirjandus mõjutab eri vanuses inimesi? Kas lugemist on võimalik suunata?

23.oktoobril loeme A.Perviku lasteraamatuid.

24.oktoobril toimub teatmekirjanduse kasutamine.

26. oktoobril toimub Kärkla ja Lauka eakate viktoriin eesti kirjanduse tundmises.

Eakate festival 2012

5.-6. oktoobril toimus Tallinnas Salme kultuurikeskuses eakate festival.

Kõrgessaare vallast käisid festivalil Elvi Freiberg, Malle Redlich, Alja Saster, Olga Käärmees ja Ludmilla Träder. Hiidlased võtsid üritustest osa ainult esimesel päeval. Päeva juhtisid tuntud inimesed – Reet Linna ja Hans Kaldoja. Kohaletulnuid tervitas sotsiaalminister Hanno Pevkur. Esinesid Getter Jaani ja mudilased. Inimesed said valida erinevate esinejate ja töötubade vahel. Huviga jälgiti lauljaid ja tantsijaid, suure aplausi osaliseks sai tantsuansambel „Oduvantšiki“ Valgast. TENA tervisevõimlemist viis läbi Pille Trola. Sai kuulata erinevaid loenguid nagu Aleksei Turovski „Eakad loomariigis“, Sirje Potisepa loeng „Eelista eestimaist: toidumärkidest“ jt. Päev oli mitmekülgne ja huvitav, tasus käimist.

Ludmilla Träder

Päästeauto peaks Kõpus seisma aasta läbi

Seda, et päästeauto olemasolu Kõpus on vajalik, kinnitas laupäevane (13. oktoober) tulekahju poolsaare läänetiipus asuvas Hirmuste külas, kus eaka abielupaari garaazist jäid alles vaid söed. Laupäeva õhtul kell 18.43 anti häirekeskusele teada, et Kõrgessaare vallas Hirmuste külas põleb garaaz, kus on sees sõiduautod. Päästjate saabudes põles 5x8 meetri suurune garaaz lahtise leegiga, katus oli sisse vajunud ja hoones olnud atsetüleeniballoonide plahvatamise tagajärjel ka kaks seinu purunenud. Tule levikut kõrvalhoonetele õnnestus takistada. Inimesed õnnetuses kannatada ei saanud, kuid tulle jäi pere lemmikloom, koer. Tulekahju tekkepõhjuse selgitab välja menetlus. Kõpus elav Kõrgessaare komando vabatahtlik päästja Mihkel Malk, kes sel päeval valves oli, ütles, et kohalejõudmiseks kulus sõitmahakkamisest 10–15 minutit. Natuke võttis aega ka meeste kokkusaamine. Päästma mindi neljakesi: lisaks valvesolnule Kait Holtsmann, Martin Niidas ja Miko Malk. Holtsmann ja Malk rääkisid, et selleks ajaks kui kaugemal asuvad päästjad kohale jõudsid, oli neil tuli juba maha surutud. Sama kinnitas tunnustavalt Hiiumaa päästeosakonna juhataja Hannes Aasma. „Hea, et see auto siin valves on, ja kahju, et see talveks ära viiakse,“ ütles tulekahjukoha naabruses elav Kõrgessaare vallavolikogu liige Siim Rätsep. Tema hinnangul peaks riik aitama Kõrgessaare vallal ehitada Kõppu hoone, kus päästeautot saaks hoistada ka talvel. Sama meelt, et päästeautot on Kõppu vaja, on ka Hannes Aasma: „Kogu aeg on räägitud, et see päästeauto peakski Kõpus asuma, see tulekahju on kindel tunnusmärk, et autot on kohapeale vaja.“

Hiiu Leht

Liisa Otsak kokkuvõttevõistluse „Tuum“ parimate hulgas

17. oktoobril Tartu raekojas toimunud keelehooldekonverentsil tehti teatavaks esimese kokkuvõttevõistluse „Tuum“ võitjad. 100-eurose peaaahinna vääriliseks hinnati Liina Pääbo võistlustöö, 50-eurosed teised auhinnad said Mari Eek ja **Liisa Otsak**, 25-eurosed kolmandad auhinnad pälvisid Marten Juurik, Silvia Tänav ja Tiina Viil.

28. ja 29. septembril Vikerraadio kodulehel korraldatud võistlusest võttis osa 194 huvilist. Kõige noorem osaleja oli 11-aastane, vanim 88-aastane, osalejate keskmine vanus 29,1 aastat. Naissoost keelehuvilisi oli 125, meessoost 69. Kolmandik osalejatest olid gümnaasiumiõpilased.

Võistlustöid hinnanud žüriisse kuulusid Tiit Hennoste, Martin Ehala, Külli Habicht ja Jüri Valge. Võistlusülesandena tuli žürii esitatud tekstist (Ilmar Raag, Kultuuritust ei ole olemas - Postimees, 8. jaanuar 2011) teha mitte rohkem kui 200-sõnaline kokkuvõte. Tingimuseks oli, et autori kõige olulisemad ideed oleksid kajastatud, stiil kokkuvõttele sobiv, keelekasutus korrektne ning kokkuvõtja isiklikud arvamused puudu.

Rein Joamets

avalike suhete osakonna konsultant
Haridus- ja Teadusministeerium

HUPS – Hiidlane! Uuri, pinguta ja sõua!

Seda see HUPS tähendabki. Hiiumaa Teavitamis- ja Nõustamiskeskus HUPS töötab selle nimel, et igast lapsest kujuneks õnnelik ja hästi toimetulev täiskasvanu.

HUPS-i on oodatud lapsed ja noored vanuseni 26, lapsevanemad, noortega tegelevad spetsialistid, haridusasutuste töötajad. HUPSis saab külastada nõustajaid, võtta osa loengutest ja grupivestlustest, tutvuda ja laenutada infosaalist noortele ja lastevanematele suunatud kirjandust ning spetsialistina karjääri- ja õppenõustamise alaseid meetoodilisi materjale. HUPS-i esimesel korrusel asub Hiiumaa Noorte Nõustamiskabinet, mis kuulub SA Hiiumaa Haigla struktuuri. Lahtiolekuajadest ja teenustest täpsemalt loe HUPS-i kodulehelt www.hups.ee

Kõrgessaare vallas on võimalus iga kuu viimasel kolmapäeval Viskoosa Valitsejamajas arutada/lahendada tekkinud küsimusi mis seotud laste ja noortega. Tule üksi või kogu perega. Sel kuul siis:

31. oktoobril kell 15.00 – 19.00. Võimalusel registreeri telefonil 56502573 või www.hups.ee -registreeri vastuvõtule) Sind oodates

Svetlana Reinmets

HUPS eripedagoog - loovterapeut

Lauka kooli tegemised esimesel veerandil

Esimene õppeveerand ongi juba kiirelt möödunud. Meenutame üheskoos.

Tööd alustasime sel aastal 3. septembril. Kokku said 75 rõõmsat, vahvat ja teadmishimulist õpilast. Kooliteed alustasid kaheksa esimese klassi last: Riin, Brita, Romi Saskia, Risto, Sten, Jakop, Jan Erik ja Gustav Eduard. Nende õpetajaks sai Luule Heiste. Rõõmsad ning asjalikud uued õpilased sulandusid kooliperre kiiresti.

Oleme uhked, et Lauka kooli külastas 11. septembril pr Evelin Ilves, kes tundis huvi meie tubli koolikoka Aimi tegemiste vastu ning uuris õpilaste arvamust koolitoidu kohta. Evelin Ilvest huvitas ka kooli ajalugu ja laste igapäeva-tegemised. Päeva lõpus toimus koolimaja trepil rahutu askeldamine, sest kõik soovisid saada pr Ilvese autogrammi oma õpilaspäevikusse.

Eelmisel õppeaastal alustasime viktoriinisarjaga, mis oli eraldi vanematele ja noorematele õpilastele. Nuputamist jätkame ka sel aastal. Viktoriinid toimuvad kord kuus ja kokkuvõtted teeme kevadel. Igas kuus on erinev teema: septembris oli „Eesti“, oktoobris aga „Õpetaja küsib“.

Ilusad sügisilmad kutsuvad lapsi õue ja seal on olnud meil palju põnevaid üritusi: sportlik päev „Reipalt koolipinki“, erinevad loodusmatkad koostöös RMK-ga, kooli 112. sünnipäeva orienteerumismäng.

Sportimises on meie lapsed väga tublid. Eelmises Kõrgessaare Vallas teatas kirjutati meie laste headest tulemustest kergejõustiku võistlustel. Seekord on rõõm teatada 5.-6 klassi poiste heast esinemisest jalgpallivõistlustel. Lauka Põhikooli võistkond, koosseisus Roomet Ruus, Siim Otsak, Steven Ruus, Jandre Savenkov, Mark-Morten Tammeveski, Vootele Jaanus, Aleksander Silk ja Risto Püssim, saavutasid Hiiumaa koolinoorte meistrivõistlustel jalgpallis teise koha. Võistlused toimusid Emmastes. Tublide laste juhendajateks on õpetajad Luule Leiger ja Tarvo Malk.

Koostöös HUPS-iga käisid 5.-9. klassi õpilased teabepäeval Kärklas, kus toimus kaks loengut: „Erinevad elukutsed“ ja „Alkoholi mõju organismile“. Mõlemad loengud olid vajalikud ja meeldisid lastele.

Õpetajate päev pakkus põnevust noorematele koolikaaslastele ja närvipinget üheksandikele, kes pidid olema sel päeval täieõiguslikud õpetajad. Rõõmu ja rahulolu jätkus ka päris-õpetajatele.

Lapsevanemad said kokku oma koosolekul, mis toimus 2.oktoobril. Arutati laste aitamist ja suunamise võimalusi ning peeti tulevikuplaane.

Osa kooliperest käis 12.-14.oktoobril õppereisil Peterburis. Muljeid ja uusi teadmisi saab nüüd kasutada nii õppimisel kui ka õpetamisel.

Õppereisid käisid ka vene keele parimad tundjad ja bioloogia-geograafia tublid õppurid, projektikoolitusel ENTRUM käisid meie kooli tüdrukud Pärnus, novembris sõidavad vanemate klasside õpilased etendusele „Kevadine ärkamine“.

Laste jaoks on tähtsad klassiõhtud. Iga klass korraldas selle nii, nagu soovis. Nooremad kutsusid emad-ised, et neile esineda, vanemad klassid mõtlesid välja põnevad teemaõhtud koos kostüümide ja eeskavaga. Mõni klass plaanis piduõhtu II veerandi algusesse.

Veerandi viimasel nädalal tähistasime Lauka kooli 112. sünnipäeva. Joonistasime kaarte, kirjutasime luuletusi, meisterdasime looduslikust materjalist sünnipäevakimpe, orienteerusime kooli lähiehitist ja väikesed üheskoos.

Õppimine on muidugi kõige tähtsam. Mõni õpilane pole veel hoogu sisse saanud ja seetõttu said tunnistusel hinded ka oodatust kehvemad. Muretsemiseks pole põhjust, sest pikk kooliaasta on veel ees. Õppimist, tegutsemist, lustimist ja põnevaid üritusi tuleb veel.

Vaheajal puhkame ja alustame siis uue hooga. Oleme edaspidigi tublid, sest varsti hakkavad ka päkapikud oma tööd tegema ja piilumas käima ... Soovin sisukat ja toredat vaheaega nii lastele kui ka nende vanematele!

Ilusad sügist!

Aave Kark
Lauka Põhikooli huvijuht

Lauka kooli õpilased ja õpetajad õppereisil Sankt-Peterburis

Kodanikuhariduse programm Minu Riik alustas 11. tööaastat. Üle 72 tuhande koolinoore pea kõigist Eestimaa linnadest ja valdadest on saanud selle aja jooksul osa õppepäevadest Riigikogus, Vabariigi Valitsuses ja Presidendi Kantseleis, avardanud oma silmaringi Politsei- ja Piirivalveametis, tutvunud laevandusega Tallinki laevadel, käinud vaatamas mis toimub panganduses jne. Selle programmi raames oli Hiiumaa koolide õpilastel ja õpetajatel võimalus käia 3-päevasil õppereisil oli võimalus käia Venemaal Sankt Peterburis. 12. oktoobri vara hommikul algaski 42 hiidlaste tee Peterburgi. Ka Lauka koolist käisid reisil 5 õpilast ja 5 õpetajat ning kaasa võtsime ka mõned vilistlased. Nagu eelnevalt öeldus, kestis reis kolm päeva. Esimesel päeva õhtuks jõudsime Peterburgi ning meile tehti suurepärase linnaekskursiooni hämarduvas ja hiljem valgustatud linnas. Muuhulgas käisime Jaani kiriku ja lisaku katedraali juures ning pildistasime valgustatud ristluslaeva „Aurora“. Ööbisime Peterburi peatänava, Nevski prospekti, ääres asuvas hotellis Oktjaberskaja. Teine päev oli täis muuseumite külastusi – suursugune Vene muuseum, moderne Vee muuseum ning võrattu ja imeline Ermitaaž. Päeva lõpuks olime väsinud kuid õnnelikud. Kolmanda päeva varahommikul algas sõit vene tsaariperekonnale rajatud paleedekompleksi Tsarkoje Selos. See mastaapsus ja suursugusus avaldas kogu reisiseltskonnale sügavat muljet.

Pool reisiseltskonnast Tsarkoje Selos.

... ja algaski kojusõit. Sama päeva hilisõhtuks jõudime veel kodusele Hiiumaale.

Aave Kark ja Tarvo Malk

Muljeid on palju, siin mõned laste arvamused reisist;

Anni Kark: *Mulle meeldis Peterburis, sest et seal oli palju ilusaid losse, kirikuid, kujusid ja ausambaid. Muuseumid olid väga uhked – seinad olid maale täis, ka lagelad olid maalid, palju oli ka kulda. Käisime ka metrooga sõitmas. Sõitsime Neeva jõe alt läbi. Enne metroosse minekut saime teha pika sõidu liikuvate treppidega.*

Sandra Päll: *Mulle meeldis väga reisi seltskond ning põnevad muuseumid ja hea söök. Hotell oli ka suurepärase kohapeal, kust sai hästi linna minna ja jalutada. Veidi tüütu oli aga pikk bussisõit.*

Õpilaste mõtteid koduvallast

Valla 20. aastapäeval tunnustas vallasekretär Ludmilla Träder oma kõnes ka tublisid koolilapsi: Tulevik on noorte päralt: „Meil on tublisid noori, kes on aktiivsed õppetöös ja huviringides. 2009.aastal tuli üleestilise essee konkursi „Minu õpetaja“ võitjaks meie valla tüdruk Liisa Otsak, kes praegu õpib Tallinna Ülikoolis.

Lauka Põhikooli tublid õpilased on: IX klassi lõpetanud tubli sportlane Ken Pähn, praegu IX klassis õppiv õplasmavalitsuse juht ja erinevates ainetes olümpiaadidel kooli esindav Sandra Päll, VII klassi õpilane Kaija Kokkota vabariikliku bioloogiaolümpiaadi II järgu diplomi omanik, III klassi õpilane Raigo Rako, kes esindas kooli ja valda laulukarussellil ja paljud teised, kes praegu jäävad nimeliselt välja toomata.

Samal aastal, kui taastati valla staatus, sündis meie valda poisse ja tüdrukuid, kes praegu on 20-aastased noored inimesed, kes õpivad ja töötavad väljaspool valda. Siin on need noored: Taavi Lutsar, Madis Kaivapalu, Magda Viljaste, Mariliis Maasik, Mari-Liis Aron, Anna-Liisa Aul, Mart Nõmmerga, Laura Sarapuu, Emmi Ojala, Joosep Heinmets, Reimo Koit, Andres Järvroos, Jaanis Mets, Heikki Pukk, Triinu Mänd. Iga noor on koduvalda tagasi oodatud.“

Siinkohal siis laste mõtteid koduvallast

Kõrgessaare vald on nagu saar keset merd. Paljud kurdavad, et inimesi on vähe ja töödki pole palju, kuid minu arvates võiks see see jääda. Üks koht peaks olema pisut inimitühi, sest suur möll ja melu tüütab kõiki lõpuks ära.

Meie vallas ei ela väga palju inimesi, aga kõik tunnevad üksteist.

Kõrgessaare vald on hea ja suurepärase loodusega vald. Siin on hea suureks kasvada.

Siin vallas ei saa igavleda. Lähen õue mänguväljakule või hoopis palliplatsile. Alati on mul koos sõpradega palju tegemisi.

Meie vallas on kõik trennid tasuta. Linnas kõik trennid maksavad. Mu sugulased ütlesid.

Meie valla lasteaias on ilusad ja head kasvatajad.

Siin vallas on mugav elada, sest kõik asjad on nii lähedal. Tervisemaja ja noortekas, raamatukogu ja lasteaed. Kooli saab bussiga sõita.

Kui suureks saan, siis hakkab internetipunkti tööle nagu Artur.

Meie valla kool on väike, aga õppida saab ikkagi.

Mu vanem vend käib linnas koolis ja öde Haapsalus. Neile meeldib Hiiumaal rohkem. Nad tahavad kogu aeg kodus käia.

Ma saan aru küll, et vallas pole palju raha, aga niigi on siin hea elada, sest puudu pole meil ju tegelikult midagi.

Ärgu praegune vallavanem väga muretsegu. Küll siis, kui ma suureks saan, teen oma plaanid teoks.